

Dějiny ve veřejném prostoru II: Vystavování minulosti

Čtvrtek 22. října 2020

8:30 Registrace

9:00 Zahájení konference

9:30 Úvodní přednáška

Barbara Kirshenblatt-Gimblett: Vystavování dějin v transnacionální perspektivě

Jakým historickým tématům se věnují soudobé muzejní projekty? Jaké kurátorské strategie se při vystavování minulosti uplatňují? Kurátorka a teoretička Barbara Kirshenblatt-Gimblett se v úvodní přednášce zaměří na aktuální tendence a kontroverze, které ovlivňují způsoby, jakými jsou historická témata prezentována v muzeích po celém světě.

10:30 Přestávka

10:50 PANEL 1

Inventura paměti aneb Čeho jsme byli svědky a kam jsme pokročili od DVP 2018

Jak vzpomínáme? Panel nabídne analýzy aktuálních kauz, diskusí a mediálních prezentací našich dějin.

Uděláme inventuru české paměti na příkladech druhé světové války i sametové revoluce. Současně se ohlédneme za událostmi dělícími nás od minulé konference.

Moderátorka: Terezie Vávrová

David Klimeš: Kdo tu debatuje o 8. květnu? Vývoj informačních zdrojů v médiích na příkladu jednoho výročí

Ondřej Slačálek: Historie v úpadku

Martin Babička: „Roky nespoutané svobody“. Dějiny po roce 1989 v českém veřejném prostoru
Další příspěvek bude upřesněn

13:00 Oběd

14:00 Panel 2A

Muzea v pohybu

Podobně jako se mění zájem o minulost ve veřejném prostoru, transformuje se i podoba muzeí a vystavování. Některé změny vychází ze snahy managementu muzeí o větší atraktivitu pro současné návštěvníky, v některých případech jde o rozhodnutí související s politikou paměti a někdy jde spíše o důsledky větších celospolečenských pohybů. Panel příspěvků mapujících změny v české a evropské muzejní krajině slibuje podnětnou diskuzi i o obecnějších problémech a trendech v současných muzeích a expozicích.

Moderátor: Čeněk Pýcha

Vojtěch Kyncl: Nepohodlné moderní dějiny

Václav Sixta: Re-konstrukce muzeí

Marta Harasimowicz: Když se společná zkušenost stává historií. Vybrané příklady výstavní prezentace nejnovějších dějin v bývalé Jugoslávii a Polsku

Karolína Bukovská: Z náměstí do muzea. Jak

vystavovat sochy a pomníky postavené mezi lety 1948–1989?

Libor Jůn: Moderní dějiny - zmar českého muzejnictví?

14:00 Panel 2B

Krajiny paměti

Místo hraje klíčovou roli při utváření sdílených představ o minulosti. Hmotné památky, prostor města, vesnice či širší krajina zprostředkují příběhy a obrazy, které utvářejí kulturní paměť. Panel zkoumá praktiky spojené s paměťovým užíváním prostoru a zamýšlí se nad možnostmi vzdělávání v krajinách paměti.

Moderátor: Kamil Činátl

Lucie Štůlová Vobořilová: Kam padl stín aneb pomníky, sochy a umění ve městě jako učebnice historie

Lucia Mlynčeková, Alexander Topilin: Oživenie výtvarného umenia verejného priestoru v Trenčíne
Další příspěvek bude upřesněn

15:30 Přestávka, příprava workshopů

16:00 Kulatý stůl

V centru pozornosti muzea: aktuální problémy vystavování soudobých dějin v muzeích

Účastníci kulatého stolu se budou v moderované diskusi zabývat zejména aktuálním stavem prezentování soudobých dějin v muzeích na národní i regionální úrovni. Vyjádří se k diskusi o nových definicích muzea a pokusí se pojmenovat trendy v architektuře muzeí a scénografii expozic,

ale i obtíže, které jsou s prezentací soudobých dějin spojeny, včetně využívání moderních technologií ve výstavnictví. Jedním z témat bude připravovaná generální konference ICOM v roce 2022 v Praze a její možné podněty pro rozvoj českého muzejnictví.

Moderátoři: Jakub Jareš a Iva Vachková

Účastníci panelu:

Martina Lehmannová (ICOM)

Alena Petruželková (Památník národního písemnictví)

Další účastníci budou upřesněni.

16:00 Workshop I

Robert Stradling: Multiperspektivita prostřednictvím pramenných sad

Co by měla splňovat sada digitálních pramenů určená ke vzdělávání? Jaká úskalí je třeba překonat v případě nadnárodních témat a jak naznačit, k jakým účelům lze sadu využít? Hlavní metodik online portálu Historiana, známý v Česku především jako propagátor multiperspektivity v historii, se skrze práci s konkrétními pramennými sady dotkne zásad, ke kterým ve své dlouholeté práci dospěl.

16:00 Workshop II

Michal Kurz, Vojtěch Ripka, Václav Sixta: HistoryLab: digitální dílna pro práci s historickými prameny

Aplikace pro práci s historickými prameny v digitálním prostředí HistoryLab představuje příklad uplatnění kurátorských principů do školní praxe. Během workshopu se zaměříme na to, jak se výběr vhodných pramenů a způsobu kladení otázek odráží v jednotlivých cvičeních a také ve výsledcích žáků.

Jaký proces je za vývojem cvičení? Co HistoryLab přináší do dějepisné výuky? V obecné rovině HistoryLab také obsahuje klíčové principy toho, jak by měl vypadat současný dějepis: zveme k setkání nejen učitele, ale také všechny, které zajímá, jak může vypadat současná výuka o minulosti.

17:30 Večeře

19:00 Doprovodný program

Mizení a objevování Julia Fučíka

Julius Fučík býval ve veřejném prostoru v podstatě všudypřítomný. Pak náhle zmizel. Tedy téměř. Komponovaný večer provede návštěvníky po stopách Julia Fučíka, které po něm ve veřejném prostoru zůstaly dodnes. K čemu nám dnes může být Fučíkovská archeologie? Má smysl tuto ikonickou postavu českých dějin připomínat? A jak na Julia Fučíka vzpomínáte vy? Netradiční diskuzní akce naváže na výstavní projekt Národního muzea a Ústavu pro studium totalitních režimů. Během večera si budeme klást otázky spjaté s tématem letošního fóra Dějiny ve veřejném prostoru – s hledáním historické paměti kolem nás.

Pátek 23. října 2020

9:00 Úvodní přednáška

Robert Stradling: Multiperspektivita prostřednictvím sad pramenů

Poznávání historie skrze badatelský přístup založený na práci s prameny klade velké nároky na výběr a způsob prezentace historického materiálu nejen pro žáky, ale též pro vzdělavatele samotné.

Přednáška naznačí způsob, jakým se vyrovnat s nutnou redukcí a zachovat přitom klíčové vzdělávací a poznávací principy. Zvláštní pozornost bude věnována multiperspektivitě, tedy znalosti různých dobových pohledů jednotlivých aktérů historických dějů.

10:00 Přestávka

10:30 Panel 3A

Inventura paměti II

Jak vzpomínáme? V pokračování inventury české paměti rozebereme z různého pohledu prominentní paměťové kauzy. Mediálně vděčné kauzy doplníme i méně viditelnou, ale o to důležitější otázkou po zpřístupnění kostelů jako míst k vystavování.

Moderátor: Vojtěch Ripka

Jan Kremer: Zažít český středověk: Digitální hry jako historie

Michal Sklenář: Kostely pro výstavy?

Římskokatolické sakrální stavby jako součást či kulisa výstavních projektů – příklady z českého prostředí na začátku 21. století

Jaroslav Šebek: Mariánský sloup jako odraz českých minulostí?

Další příspěvek bude upřesněn

10:30 Panel 3B

Kurátorské principy ve vzdělávání

Doby, kdy učitel (muzejní pedagog, didaktik) byl jen moderátorem historické pravdy obsažené v učebnici dějepisu (libretu výstavy, expozice), pomalu odcházejí do minulosti. V současné době se po vzdělateli žádá aktivní přístup k edukaci, založený mj. i na didaktické analýze historických

témat a výběru vhodného učiva. V rámci tohoto bloku budeme diskutovat tuto "kurátorskou" roli učitele či jiného vzdělavatele a dilemata, která tyto nutnosti přináší.

Moderátor: Jaroslav Pinkas

Lenka Řezáčová: Historie ve sborovně, na chodbách a v učebnách

Čeněk Pýcha: Veřejný prostor jako pramen pro vzdělávání

Další příspěvek bude upřesněn

12:15 Oběd, příprava workshopů

13:00 Panel 4

Různorodé památky, stejné problémy?

Panel nabídne kombinaci příspěvků, které si kladou otázky upozorňující na různé definice, charakter, prezentaci i percepce památek, vycházejí z teoretických úvah i terénních pozorování.

Či minulost poznávají návštěvníci českých hradů a zámků? Jak se liší cíle a formy prezentace benediktinských klášterů v ČR a v Rakousku? Proč máme či nemáme odvahu chránit poválečnou architekturu a stavby socialismu zvláště?

Moderátorka: Hana Havlůjová

Miroslav Pavel: Veřejně tajná, prominentně obyčejná a nenávidně zapomenutá - ústředí KSČ

Petr Vorlík: Poválečná architektura a úhel pohledu

Eva Richtrová: Benediktinské kláštery v ČR a Rakousku mezi muzeem, turistickou atrakcí a kontemplací

Michal Kurz: Naše nebo cizí? Vystavování dějin v interiérech českých zámků

13:00 Posterová sekce

Prezentace vybraných příspěvků a projektů s možností diskuse s autory.

14:30 Přestávka

15:00 Panel 5

Dějiny na zámku

Expozice památkového objektu je do určité míry produktem rozvoje turismu. Vede k vytváření zámeckých či hradních expozic a jejich zpřístupnění široké veřejnosti. Zůstává a zůstane základním kamenem návštěvy komentovaná prohlídka s průvodcem?

Moderátor: Josef Märc

Lucie Budírká: „A nalevo můžete vidět..." Mají komentované prohlídky památek stále co přinést? Kateřina Dryáková, Kateřina Sládková: Přežijí prohlídky s průvodci? Výsledky výzkumu návštěvníků památkových objektů

Markéta Kouřilová: Strach z prázdnoty... Zámek bez mobiliáře – fikce, nebo nová forma prezentace? Další příspěvek bude upřesněn

15:00 Workshop I

Kolektiv projektu Muzeum dělnického hnutí v 21. století: Zmizelá muzea

Workshop představí kurátorský a didaktický přístup k artefaktům bývalých stranických muzeí. K čemu nám dnes jsou objekty, jež byly sňaty z piedestalu a uloženy do depozitářů? Riskujeme znovuvystavováním těchto předmětů, že budou na žáky působit ve svém původním ideologickém duchu? Nebo jde o příležitost, jak naopak poukázat na mechanismy ideologické manipulace s návštěvníky? Můžeme se odhalováním artefaktů

ze stranických muzeí poučit i pro návštěvu současných muzeí? Workshop se zaměří na didaktickou práci s kontextualizací předmětů a objektů, jako jsou sochy rudoarmějců, památky dělnického hnutí nebo rodné domy komunistických funkcionářů.

15:00 Workshop II

Barbara Kirshenblatt-Gimblett: Muzeum jako katalyzátor – současná situace muzeí

V roce 2000 vystoupila Barbara Kirshenblatt-Gimblett s přednáškou o situaci muzeí na přelomu tisíciletí. Text přednášky vychází letos v českém překladu v knize Jak vystavujeme soudobé dějiny. Workshop s autorkou textu se zaměří na to, kam se za dvacet let muzea posunula, jak se vyrovnala se starými výzvami a jaké nové přibyly. Jak se dnes muzea vyrovnávají se svou minulostí? Jak jsou koncipována nově vznikající muzea a jaké diskuse je provázejí?

16:30 Závěr konference